

uzata en medicino k fotografado : *~a tinkturo*.

Jodoformo ☞. Kontraŭsepsa substanco konsistanta el karbono, jodo k hidrogeno : laodoro de *~o* estas *algluigema k malagrabla*.

Jogurto = jahurto.

Jono ☞ ☐. Nomo de molekulo aŭ de atomo, kiu gajnis aŭ perdis elektronojn. *~izi*. Produkti *~ojn*.

jonkvillo ☞. Ornamenta planto kun blankaj k flavaj floroj el la fam. de amarilidacoj (*narcissus jonquilla*).

* **Ju**. Adverbo, uzata antaŭ pli k malpli, responde al *des*, por montri ion de kies vario dependas la varioj de alio : *~cerbo pli prudenta, des lang pli silenta Z*; *~laboro pli publika, des pli granda ta kriliko Z*; *~pli da juroj, des pli da suspekto Z*.

Jubileo. 1 Solena pekabsolvo, kiu la papo konsentis unue po ĉiuj cent jaroj, poste po ĉiuj kvindek k hodiaŭ po ĉiuj dudek kvin. 2 Festo, per kiu oni solenas la eentan, kvindekan aŭ iafoje eĉ la dudek kvinan datrevenon de iu grava fakto : *25-jara ~o de esp-o*; *festi ~on*; *la kvarcentjara ~o pri la eltrovo de Ameriko*.

Judo. Viro, kiu devenas de la antikvaj hebreej, aŭ havas la saman religion kiel ili. *~ejo*, *~kvartalo*. Parto de urbo, kie oni iam devigis la *~ojn* loĝi. *~eco*, *~ismo*. Religio k religia civilizo de la *~oj*.

Judalismo = judismo.

* **Jugo**. 1 Transversa ligna peo, kiu oni ligas ĉe la kornoj aŭ sur la kolo de la bovoj, por ilin jungi. 2 Transversa laneo, ligita al du aliaj fiksitaĵoj en la tero, sub kiu la antikvaj Romanoj devigis la venkitojn trapasi. 3 (f) Sklaveco, servuto, trudo de la ajn aŭtoritato : *iri sub ~on Z*; *forskui, dejeti la ~on Z*; *kirbiĝi sub la ~o de la despotismo Z*; *la ~o de la deĉoj, devo, leĝoj*; *~o propravola ne estas malmola Z*; *la popolo sin liberigis de (aŭ el sub) la absolutista ~o*. Vd MALLIBERA, KATENO, KARCERO, TIRANECO, DESPOTECO, PREMI. Sub *~igi*. Sklavigi, subpremi.

* **Juglando**. Nukso de *~ujo*. *~ujo*, *~arbo*. Arbo el fam. *~acoj*, kiu produktas oleorikan manĝeblan nukson, k kies lignon oni uzas por meblotarado (*juglans regia*).

* **Juĝi**. 1 (tr) Laŭleĝe k jure decidi, ĉu iu estas kulpata aŭ ne, prava aŭ ne : *~i juste*; *homo, kiun oni devas ~i estas ~oto*; *la proceso, kiu estis ~ita hieraŭ*; *~i kiel arbitraciulo*; *ne ~u, tiam vi ne estos ~ala Z*; *li ~u inter vi k mi*; (f) *la historio lin ~os senindulge*. Kp ARBITRACII. 2 (x) Esplori aferon, libron ktp, k esprimi sian opinion pri tio : *la recenzistoj severe ~is la verkon*; *~i pri ies kondulo*; *ŝajnon ne fidu, ~i ne rapidu Z*; *arbon oni ~as laŭ la fruktoj Z*; *ne ~u pri afero laŭ ĝia ekslero Z*; *pri propra afero neniu ~as libere Z*; *~i ion perfekta, iun tro severa*. Kp TAKSI, ŜATI, KRITIKI, EKZAMENI, MEZUNI. *~(ad)o*. Ago *~i aŭ rezultato de tiu ago*; *peli la ~on de iu Z*; *elabori al si tute klaran ~on pri io Z*; *kiom da ~antoj, tiom da ~oj Z* (Kp KAPO); *mondfina, lasta ~o Z*; *propra ~o Z*; *ŝripo aldestanto mokas ~on Z*; *elparoli, eldiri ~on favore por iu*; *tiu ideo devas trairi la ~on de la publiko Z*; *kiu komencas ~on (proceson) iras sub jugon Z*; *konsideri personojn ĉe ~ado ne estas bone Z*. *~a*, *~ista*. Jura : *~a afero Z* (proceso), *dispulo Z*, *decido, ministro*; *~e balati kun iu Z*. *~ejo*. Loko, kie oni *~as* : *~eja servisto Z* (Kp TRIBUNALO, KORTUMO, AREOPAGO, FONUMO). *~isto*. Homo, kies oficiala ofico estas *~i*: *arbitracia ~isto Z*; *paciga ~isto*. Al *~i* (tr). Asigni al iu ion. Kp ALSKRIBI, ATRIBUI, ALDIFINI. Pri *~i*. *~i 2* : *proponi ion al la pri ~o de la publiko Z*.

Jujubo ☞. 1 Frukto de zizifo. 2 Suko ekstraktata el zizifo. *~arbo*. Vulgara nomo de zizifo.

* **Juki** (tr). Kaŭzi al iu malagrablan impreson en la haŭto, kvazaŭ de multaj incitetaĵoj piketoj pro kiuj oni sentas la bezonon sin grati: *grati la ~anlan vangon*; *la ŝtrumpo ~as min*; *la mano lin ~as Z* (f. li volonte batus); *grati iun, kie ~as al li* (f. flati ĉe la malforta flanko).

* **Julio**. Sepa monato de la jaro.

* **Junia**. 1 Ne ankoraŭ grandaĝa; ekzistanta de relative nelonga tempo : *~a virino, knabo, ĉevalo, folio*; *ternu ~a, vi scias mal ~a Z*; *la pli ~a filino*; *gratuli la ~ajn geedzojn*; *la ĉilia esp-movado estas tre ~a*; *~ularo Z*; *~ulaj jaroj Z*. Kp NOVA. 2 Havanta la kvalitojn de la *~eco*, vigecon, ardon, freŝecon ktp :